

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

№4(46) 2026

Київ – 2026

«Актуальні питання у сучасній науці»: журнал. 2026. № 4(46) 2026. С. 3116.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія КВ № 25116-15056Р.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 13.04.2026, № 5/4-26)

Згідно Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15.01.2018 № 32, повнотекстовий доступ до наукових статей журналу представлений на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України та в Національному репозитарії академічних текстів

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної гільдії інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів економічних перетворень, бізнесу та адміністрування для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Coperticus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор:

Кобець Дмитро Леонтійович - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету (м. Хмельницький, Україна)

Редакційна колегія:

1. Абуселіме Георгій - завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)
2. Азарова Анжеліка Олексіївна - кандидат технічних наук, професор, Відмінник освіти, професор Міжнародної кадрової академії, професор кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет (Україна)
3. Бабчинська Олена Іванівна - доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та публічного управління Вінницького торговельно- економічного інституту Державного торговельно – економічного університету (Україна)
4. Бадрі Гечбаія - доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія)
5. Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського (Київ Україна)

- Кириленко В.А., Марущенко В.В., Каменєв О.Ю., Ткаченко І.В.** 644
*НОРМАТИВНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ
ФАХІВЦІВ В УКРАЇНІ*
- Коваль Г.В., Татаренко В.Б.** 655
*ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ У СФЕРІ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ*
- Козловцева В.А.** 666
*УПРАВЛІНСЬКА КОМУНІКАЦІЯ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ЕМОЦІЙНА
СКЛАДОВА ТА МІЖКУЛЬТУРНІ ВИКЛИКИ*
- Кондрацький О.М.** 679
*НООСФЕРНА УРБАНІСТИКА ЯК ІНТЕГРАЛЬНА ПАРАДИГМА МІСЬ-
КОГО РОЗВИТКУ У ХХІ СТОЛІТТІ: ФІЛОСОФСЬКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
ТА АРХЕТИПНИЙ ВИМІРИ*
- Кравчук О.Ю.** 690
*ТРАНСФОРМАЦІЯ СУБ'ЄКТ-ОБ'ЄКТИВНИХ ВІДНОСИН У СИСТЕМІ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІД ВПЛИВОМ ІННОВАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ*
- Курячий Б.Ю.* 702
*АДАПТИВНІ МЕХАНІЗМИ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ У СИСТЕМІ
РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ*
- Лазор О.Д., Лазор О.Я., Юник І.Г.** 715
*ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ Е-КОМУНІКАЦІЙ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАДАХ ЯК ЕЛЕМЕНТ РОЗВИТКУ ПАРТИСИПАТИВНОГО УПРАВ-
ЛІННЯ В УКРАЇНІ*
- Логвиненко В.М., Іванів А.А., Білецький О.П.** 736
*СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ЯК
СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ ДІЯЛЬНОСТІ УВКБ ООН В УКРАЇНІ*
- Мазур О.О.** 747
*ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА:
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ*
- Мазур Г.Ф., Мазур В.Г.** 764
*ВПЛИВ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ НА ДІЯЛЬНІСТЬ
ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УКРАЇНІ*

УДК 364-7:341.1

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-4\(46\)-736-746](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-4(46)-736-746)

Логвиненко Вікторія Михайлівна кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0001-9273-1983>

Іванів Анна Андріївна викладач кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів, <https://orcid.org/0009-0004-1049-7660>

Білецький Остап Петрович старший викладач кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів, <https://orcid.org/0009-0001-9944-6541>

СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ ДІЯЛЬНОСТІ УВКБ ООН В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розглядається стратегічний пріоритет Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) щодо забезпечення соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні в умовах затяжних наслідків повномасштабної війни. Криза переміщення, яка охопила мільйони людей на тривалий період, створила виклики, що виходять далеко за межі екстреного гуманітарного реагування. Якщо на початкових етапах основна увага приділялася задоволенню базових потреб, то з часом особливого значення набули довгострокові рішення, спрямовані на зміцнення національної стійкості та суспільної згуртованості.

Проведений аналіз підтверджує еволюцію ролі УВКБ ООН в Україні, яка демонструє перехід від реактивної гуманітарної допомоги до комплексної інтеграційної стратегії. Агентство поєднує невідкладні заходи захисту з програмами, що забезпечують доступ до житла, соціального захисту, правосуддя, освіти та працевлаштування. Водночас УВКБ ООН виступає посередником між державними інституціями та місцевими громадами, адаптуючи міжнародний досвід до українських реалій. Його діяльність ґрунтується на гуманітарно-розвитковому підході, який інтегрує екстрену допомогу у процеси реформ та відновлення, забезпечуючи сталість і локальну відповідальність.

У рамках Плану гуманітарних потреб і реагування 2026 року та Рамкової програми співпраці ООН у сфері сталого розвитку на 2025–2029 роки УВКБ

ООН реалізує принцип «рішень від самого початку», що гарантує внесок гуманітарних втручань у довготривале відновлення. Центральне місце займають партнерства з національними неурядовими організаціями, радами ВПО та громадськими ініціативами, які сприяють включенню та залученню переміщених осіб як активних учасників розвитку громад. Узгоджуючи свої програми з урядовими реформами, агентство зміцнює інституційну спроможність та просуває політику, орієнтовану на права людини.

У статті зроблено висновок, що соціальна інтеграція ВПО є не лише гуманітарним імперативом, а й стратегічним напрямом післявоєнної реконструкції України. Діяльність УВКБ ООН демонструє, як міжнародна підтримка може стати каталізатором інституційних трансформацій, зменшення нерівності та посилення національної стійкості, роблячи інтеграцію фундаментом гуманітарної відповіді та довгострокового розвитку.

Ключові слова: внутрішньо переміщені особи, Україна, УВКБ ООН, соціальна інтеграція, стійкість, розвиток громад, соціальний захист, довгострокове відновлення

Lohvynenko Viktoriia Mykhailivna PhD in Philosophy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Work, Management and Social Sciences, Lviv State University of Life Safety, Lviv, <https://orcid.org/0000-0001-9273-1983>

Ivaniv Anna Andriivna lecturer of the Department of Social Work, Management and Social Sciences, Lviv State University of Life Safety, Lviv, <https://orcid.org/0009-0004-1049-7660>

Biletskyi Ostap Petrovych senior lecture of the Department of Social Work, Management and Social Sciences, Lviv State University of Life Safety, Lviv, <https://orcid.org/0009-0001-9944-6541>

SOCIAL INTEGRATION OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS AS A STRATEGIC PRIORITY OF UNHCR'S ACTIVITIES IN UKRAINE

Abstract. This article explores the strategic priority of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) in advancing social integration of internally displaced persons (IDPs) in Ukraine amid the protracted consequences of the full-scale war. The displacement crisis, affecting millions of people for extended periods, has created challenges that go far beyond emergency humanitarian response. While initial interventions were focused on meeting basic survival needs, the persistence of conflict

has underscored the necessity of long-term solutions that strengthen national resilience and social cohesion.

The analysis emphasizes UNHCR's evolving role in Ukraine, demonstrating a shift from reactive humanitarian assistance toward a comprehensive integration strategy. The agency combines immediate protection measures with initiatives that facilitate access to housing, social protection, justice, education, and employment. At the same time, UNHCR acts as a mediator between state institutions and local communities, ensuring that international expertise is adapted to national realities. Its approach is grounded in the humanitarian-development nexus, which integrates emergency aid into reform and recovery processes, thereby reinforcing sustainability and local ownership.

Within the framework of the 2026 Humanitarian Needs and Response Plan and the 2025–2029 UN Sustainable Development Cooperation Framework, UNHCR prioritizes “solutions from the start,” ensuring that humanitarian interventions contribute to durable recovery. Partnerships with national NGOs, local councils, and community-based organizations play a central role in fostering inclusion and empowering displaced persons as active participants in community development. By aligning its programs with government-led reforms, UNHCR strengthens institutional capacity and promotes rights-based policies that safeguard vulnerable groups.

The article concludes that social integration of IDPs is not only a humanitarian imperative but also a strategic dimension of Ukraine's post-war reconstruction. UNHCR's activities illustrate how international support can catalyze institutional transformation, reduce inequality, and reinforce national resilience, making integration a cornerstone of both humanitarian response and long-term development.

Keywords: internally displaced persons, Ukraine, UNHCR, social integration, resilience, community development, social protection, long-term recovery

Постановка проблеми. Повномасштабна війна проти України спричинила безпрецедентну за масштабами та динамікою кризу внутрішнього переміщення населення, що поставило перед державою та міжнародною спільнотою виклики, які виходять далеко за межі гуманітарного реагування. Якщо на початкових етапах основні зусилля були зосереджені на забезпеченні базових потреб (житло, їжа, медикаменти, тверде паливо в осінньо-зимовий період тощо), то в умовах тривалої збройної агресії особливої актуальності набуває питання соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб (ВПО). У цьому контексті важливого значення набуває роль міжнародних організацій, які виступають не лише донорами ресурсів, а й каталізаторами інституційних трансформацій та суб'єктами забезпечення дотримання глобальних стандартів захисту прав людини. Відтак, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), виконуючи свій міжнародний мандат у сфері захисту біженців та ВПО, в Україні

зосереджує діяльність не лише на наданні невідкладної допомоги, але й на забезпеченні довгострокових рішень. Володіючи значним експертно-ресурсним потенціалом, ця організація відіграє роль стратегічного медіатора між державними інституціями та місцевими громадами, сприяючи адаптації міжнародного досвіду до українських реалій. Так у Плані гуманітарних потреб і реагування 2026 року одним із ключових системних пріоритетів визначено гуманітарну підтримку у сфері соціально-правового захисту найбільш вразливих груп населення, що постраждали від війни [1].

Без належної соціальної адаптації вимушені переселенці залишаються вразливими до ізоляції, бідності та порушення прав. Відсутність сталих механізмів залучення у громадах, обмежений доступ до житлової та соціальної інфраструктури поглиблюють соціальну нерівність і створюють ризики для суспільної згуртованості. Таким чином, виникає об'єктивна потреба у теоретичному осмисленні діяльності УВКБ ООН як провідного учасника, чий вплив забезпечує синергію між екстремим реагуванням та стратегічними програмами соціальної інтеграції, спрямованими на розбудову національної стійкості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема соціальної інтеграції ВПО в Україні набула системного характеру після 2014 р., що зумовило появу значної кількості наукових праць, присвячених, зокрема, і ролі міжнародних інституцій у цьому процесі. Засадничі аспекти тривалого переміщення та соціальні наслідки війни для українського суспільства ґрунтовно проаналізовані в роботах G. Sasse, а також I. Kuznetsova та O. Mikheieva, які акцентують увагу на трансформації ідентичності та викликах адаптації в нових громадах [2; 3].

У дослідженні Н. Mishchuk, N. Samoliuk, V. Krol та L. Vasa розглядаються особливості соціальної інтеграції ВПО на основі порівняння їхніх оцінок із сприйняттям приймаючих громад. Вчені показують, що найвищі показники інтеграції спостерігаються у соціально-психологічному та політичному вимірах, тоді як найнижчі – у сфері участі в житті громади. Важливим висновком є те, що постійні мешканці спільнот оцінюють інтеграцію нижче, ніж самі вимушені переселенці, що свідчить про наявність соціальної дистанції та бар'єрів у взаємодії [4]. Ці результати підкреслюють роль УВКБ ООН у підтримці програм, спрямованих на зменшення соціальної дистанції, розвиток комунікації та залучення таких осіб до процесів прийняття рішень на місцевому рівні.

Окремий блок сучасних досліджень присвячено діяльності УВКБ ООН в Україні. Є. Реньов аналізує міжнародно-правовий статус організації та її діяльність у сфері гуманітарної допомоги й координації житлового кластеру, що має ключове значення для довгострокової інтеграції ВПО [5]. С. Закірова систематизує документи цієї організації, які відображають масштаби та динаміку вимушеного переміщення українців після початку повномасштабної агресії росії, демонструючи їхню роль як джерела не лише статистики, а й соціологічних

даних про настрої та мотивацію переселенців [6]. Х. Бехруз та О. Сурілова зосереджують увагу на міжнародно-правових засадах діяльності УВКБ ООН, його компетенції та інституційних обмеженнях, підкреслюючи адаптивність організації до нових викликів, зокрема у сфері підтримки ВПО [7].

У колективній монографії E. Ślęzak-Belowska, M. Jelínková, A. Bielewska та K. Amit «Technology and Forced Migration: Ukrainian Migrants in Central and Eastern Europe» розглядаються соціальні та технологічні аспекти вимушеної міграції українців у країнах Центральної та Східної Європи. Науковці наголошують на важливості міждисциплінарного підходу до аналізу міграційних процесів, що поєднує соціологічні, політичні та комунікаційні перспективи [8]. Хоча дослідження стосується зовнішньої міграції, його висновки щодо інтеграції та ролі комунікаційних практик є корисними й для українського суспільства.

Значна увага в сучасних публікаціях приділяється комунікаційним стратегіям УВКБ ООН. Так, J. Vernabé Fraguas та E. García Lerena показують, що сторітелінг дозволяє трансформувати статистичні дані про вимушене переміщення у емоційно насичені людські історії, які формують емпатію та сприяють мобілізації підтримки. Використання наративних практик в інформаційно-просвітницьких програмах може стати дієвим інструментом подолання стереотипів та формування солідарності у приймаючих громадах [9]. D. Ongenaert та C. Soler аналізують комунікаційні стратегії цього профільного агентства ООН у соціальних мережах щодо сирійської та української криз, показуючи, що візуальні та текстові повідомлення формують суспільні уявлення про біженців [10]. Для України це набуває особливої ваги, адже інтеграція ВПО залежить не лише від соціальної політики, але й від ефективної комунікації міжнародних організацій, які здатні формувати позитивний образ таких осіб у глобальному та локальному інформаційному просторі.

У статті P. Rees, R. breck та S. Weslety розглядаються виклики підзвітності УВКБ ООН у контексті протестів біженців у різних країнах. Авторський колектив наголошує, що відсутність ефективних механізмів комунікації та залучення самих біженців до процесів прийняття рішень призводить до втрати довіри до агентства [11]. Цей висновок має узагальнене значення й для українського контексту: інтеграція ВПО потребує не лише гуманітарної підтримки, але й прозорих та інклюзивних механізмів взаємодії між державою, міжнародними організаціями та самими вимушеними переселенцями.

G. Lahav аналізує ефективність міжнародного режиму захисту біженців, зокрема діяльність УВКБ ООН та UNRWA (Агентство ООН для допомоги палестинським біженцям). Він показує, що інституційна інерція та сегментація цього режиму призводять до політизації гуманітарної допомоги та зниження її результативності [12]. Хоча дослідження зосереджене на палестинських біженцях, його результати виходять за межі локального контексту і мають бути

враховані для сучасних гуманітарних викликів, включно з інтеграцією ВПО в Україні.

Таким чином, огляд сучасних досліджень показує, що соціальна інтеграція внутрішньо переміщених осіб в Україні розглядається як багатовимірний процес, що поєднує правові, гуманітарні, соціально-психологічні та комунікаційні аспекти. Водночас діяльність УВКБ ООН має вагоме значення, адже вона спрямована не лише на надання базової допомоги, але й на формування передумов для довгострокової інтеграції та соціальної згуртованості.

Мета статті – здійснити аналіз діяльності УВКБ ООН в Україні в контексті соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб як стратегічного пріоритету сучасної гуманітарної політики.

Виклад основного матеріалу. Управління Верховного комісара ООН у справах біженців – спеціалізоване агентство ООН, яке з 1950 року здійснює захист прав осіб, змушених залишити місце проживання внаслідок збройних конфліктів, переслідувань чи гуманітарних криз. Його діяльність ґрунтується на положеннях Конвенції про статус біженців 1951 р. та Протоколу 1967 р., а також на міжнародних стандартах у сфері прав людини [7]. В Україні агентство розпочало діяльність у 1994 р., підтримавши репатріацію кримських татар, а з 1996 р. працює на основі угоди з урядом України. Відповідно до свого мандату, організація забезпечує захист і підтримку біженців, внутрішньо переміщених осіб та ін., сприяючи реалізації їх прав, доступу до базових послуг, а також втілення стійких рішень [13]. З 2014 р. УВКБ ООН посилює присутність на сході України, надаючи гуманітарну допомогу постраждалим від війни. Після повномасштабного вторгнення російської федерації у 2022 р. воно значно розширило свою діяльність і нині працює у багатьох регіонах країни, забезпечуючи комплексну підтримку переміщеного населення. Організація тісно співпрацює з органами виконавчої влади, зокрема з профільними міністерствами були підписані меморандуми про реалізацію спільних програм щодо соціальної підтримки ВПО [5].

Для розуміння сучасної ролі агентства у сфері захисту внутрішньо переміщених осіб доречно простежити динаміку змін його ключових підходів з початку війни за Незалежність України. Еволюція стратегічних підходів УВКБ ООН в Україні демонструє поступову трансформацію від екстреного гуманітарного реагування до комплексної інтеграційної стратегії. На початковому етапі (2014-2015 рр.) його діяльність мала переважно реактивний характер і була спрямована на забезпечення внутрішньо переміщених осіб предметами першої необхідності, облаштування місць тимчасового проживання та надання юридичних консультацій. Згодом, у період стабілізації лінії фронту, акцент змістився на пошук довгострокових рішень, що включало підтримку приймаючих громад, сприяння соціальній згуртованості та залучення переміщеного

населення, а допомога інтегрувалася в місцеві програми розвитку. Після початку повномасштабного вторгнення у 2022 р. організація повернулася до екстрених заходів, але вже у значно ширших масштабах, зосередивши увагу на масовій грошовій допомозі та координації партнерських структур у сфері захисту. Сучасний етап, який охоплює 2024-2026 рр., характеризується реалізацією багаторічної стратегії, де соціальна інтеграція та стійке відновлення стали визначальними орієнтирами політики. УВКБ ООН підтримує самозабезпечення бенефіціарів допомоги, їх включення у національні системи соціального захисту та охорони здоров'я, а також сприяє розвитку інфраструктурного потенціалу громад, що використовуються як особами, що змушені були змінити місце проживання, так і постійними мешканцями [13].

З огляду на окреслені тенденції, доцільно звернутися до Плану гуманітарних потреб і реагування 2026 року, який задає загальну рамку міжнародної підтримки України. Він описує масштаби кризи, встановлює кількісні показники постраждалого населення та фінансові потреби, а також вказує на основні вектори реагування. Саме на основі цього Плану специфікуються програми окремих агентств, зокрема УВКБ ООН, що деталізують механізми реалізації визначених завдань.

План гуманітарних потреб і реагування на 2026 рік відображає масштаби кризи та пріоритети міжнародної допомоги Україні. За його оцінками, понад 10,8 млн осіб потребують гуманітарної підтримки, з яких планується охопити 4,1 млн, а 3,6 млн визначені як першочергові отримувачі. Загальний обсяг фінансових потреб становить 2,3 млрд доларів США, з яких 2,0 млрд віднесено до першочергових. Документ структурує реагування навколо чотирьох стратегічних пріоритетів: підтримка найбільш вразливих людей поблизу лінії фронту, допомога новим переміщеним та евакуйованим, надання термінової допомоги після обстрілів та забезпечення соціально-правового захисту внутрішньо переміщених осіб [1].

Програма допомоги УВКБ ООН в Україні на 2026 рік конкретизує завдання Плану, демонструючи практичні механізми їх реалізації. Загальний бюджет програми становить 470 млн доларів США. Вона спрямована на забезпечення соціально-правового захисту для 955 тис. осіб, грошової підтримки для 652 тис., допомоги з житлом та його ремонтом для 325 тис. та предметів першої необхідності для 178 тис. Агентство координує діяльність кластерів із питань захисту та житла і непродуктивних товарів, співпрацює з урядовими структурами та міжнародними партнерами, роблячи акцент на локалізації – 11 із 12 партнерських організацій є українськими [14]. Це свідчить про поступовий перехід від моделі «опіки» до моделі «партнерства та розширення можливостей», де бенефіціари допомоги розглядаються як активні учасники розвитку громад.

Соціальна інтеграція ВПО в Україні на сучасному етапі постає як один із ключових напрямків діяльності УВКБ ООН, що поєднує гуманітарну допомогу з довгостроковими рішеннями у сфері відновлення та розвитку. В умовах, коли понад 3,7 мільйона осіб залишаються переміщеними, а більшість із них перебуває у такому стані понад два роки, інтеграція стає ключовим чинником соціальної стабільності та згуртованості. Агенство наголошує, що екстрене реагування має бути тісно пов'язане з програмами, які забезпечують доступ вимушених переселенців до житла, соціального захисту, правосуддя, освіти та працевлаштування, створюючи умови для їхнього повноцінного включення у життя громад [13].

За результатами опитувань, більшість з числа тих, хто змушений був змінити місце проживання (77 %) не повідомляють про значні бар'єри у соціальній інтеграції, проте житло та працевлаштування залишаються головними викликами. Водночас 13 % респондентів стикаються з труднощами у доступі до системи соціального захисту, що особливо актуально для осіб із специфічними потребами. Дані також свідчать, що 42 % опитаних повідомили про проблеми у сфері психічного здоров'я, причому серед самотніх осіб цей показник сягає 68 %, що безпосередньо впливає на їхню здатність інтегруватися у громади. Важливим є й те, що майже половина цієї когорти стикається з бар'єрами у сфері документації та обізнаності щодо компенсацій за зруйноване житло, відтак це ускладнює відновлення житлових прав і створює ризики довготривалого переміщення [15].

Окрім вище викладеного, слід зазначити, що УВКБ ООН у своїй діяльності поєднує екстрену допомогу з розвитком громадських механізмів захисту. Ця міжнародна міжурядова організація підтримує ради ВПО та понад 550 локальних ініціативних груп, які сприяють соціальній згуртованості та залученню переміщених осіб до процесів прийняття рішень [15]. Це дозволяє не лише забезпечити базові потреби, а й створити умови для активної участі ВПО у житті громад, що є фундаментом інтеграції.

Стратегія агентства ґрунтується на принципі «рішень від самого початку», що означає інтеграцію гуманітарної допомоги у процеси реформ та відновлення. УВКБ ООН активно залучене до Рамкової програми співпраці ООН у сфері сталого розвитку на 2025–2029 роки; співпрацює з урядовими міністерствами, Пенсійним фондом та Уповноваженим Верховної Ради з прав людини, а також підтримує партнерство з національними неурядовими та громадськими організаціями [15]. Зазначений підхід дозволяє поєднувати негайне реагування з довгостроковими рішеннями, спрямованими на забезпечення гідного життя та соціальної інтеграції ВПО.

Таким чином, діяльність Агентства ООН у справах біженців охоплює підтримку вразливих груп, розвиток громадських механізмів, адвокацію, а також

зміцнення державних систем соціального захисту. У контексті війни інтеграція ВПО стає ключовим чинником стабільності, а програми та проекти агентства – прикладом того, як гуманітарна допомога трансформується у стратегічну підтримку державних реформ та розвитку громад.

Висновки. Дослідження діяльності УВКБ ООН в Україні засвідчує, що соціальна інтеграція внутрішньо переміщених осіб стала стратегічним пріоритетом сучасної гуманітарної політики. Еволюція підходів агентства – від екстреного реагування до комплексної інтеграційної стратегії – демонструє поступове зміщення акцентів від забезпечення базових потреб до формування довгострокових рішень, які сприяють стійкому розвитку та суспільній згуртованості. Ця глобальна міжурядова організація виступає не лише донором ресурсів, а й стратегічним медіатором між державними інституціями та місцевими громадами, забезпечуючи адаптацію міжнародного досвіду до українських реалій. Важливим є те, що соціальна інтеграція розглядається як процес, що охоплює підтримку вразливих груп, розвиток громадських механізмів захисту, адвокацію інклюзивних законів і політик, а також зміцнення державних систем соціального захисту. Отже, соціальна інтеграція внутрішньо переміщених осіб у діяльності УВКБ ООН постає не лише як гуманітарна мета, а й як стратегічний напрям, що визначає майбутнє відновлення України.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на оцінку ефективності програм соціальної інтеграції ВПО в Україні, зокрема їхнього впливу на розвиток місцевих громад та зменшення соціальної нерівності. Важливим напрямом є аналіз взаємодії міжнародних організацій із державними інституціями та ролі національних неурядових організацій у реалізації інтеграційних стратегій. Перспективним є також дослідження довгострокових наслідків діяльності УВКБ ООН для формування суспільної згуртованості та національної стійкості.

Література:

1. Україна. План гуманітарних потреб і реагування 2026. UNHCR Україна. 2026. URL: <https://www.unhcr.org/ua/media/ukraine-humanitarian-needs-and-response-plan-2026> (дата звернення: 23.03.2026)
2. Sasse G. War and Displacement: The Case of Ukraine. *Europe-Asia Studies*. 2020. Vol. 72, No. 3. P. 347–353. DOI: <https://doi.org/10.1080/09668136.2020.1728087>
3. Kuznetsova I., Mikheieva O. Forced Displacement from Ukraine's War-Torn Territories: Intersectionality and Power Geometry. *Nationalities Papers*. 2020. Vol. 48, No. 4. P. 690–706. DOI: <https://doi.org/10.1017/nps.2020.34>
4. Mishchuk H., Samoliuk N., Krol V., Vasa L. Social integration of internally displaced persons in Ukraine: Perceptions from IDPs vs. the host population. *Economics and Sociology*. 2024. Vol. 17, No. 4. P. 61–81. DOI: <https://doi.org/10.14254/2071-789X.2024/17-4/4>
5. Реньов Є. В. УВКБ ООН: міжнародно-правовий статус та аналіз окремих аспектів діяльності в Україні. *Juris Europensis Scientia*. 2022. Вип. 2. С. 136–140. DOI: <https://doi.org/10.32837/chern.v0i2.362>

6. Закірова С. Документи УВКБ ООН щодо вимушеного переміщення українців через повномасштабну російську агресію проти України. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2024. Вип. 71. С. 144–166. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.71.144>
7. Бехруз Х. Н., Сурілова О. О. Міжнародно-правові засади діяльності УВКБ ООН: сфери компетенції та інституційні обмеження. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 28. С. 14–19. DOI: <https://doi.org/10.34079/2226-3047-2024-14-28-14-19>
8. Ślęzak-Belowska E., Jelínková M., Bielewska A., Amit K. (Eds.). *Technology and Forced Migration: Ukrainian Migrants in Central and Eastern Europe*. 1st ed. Routledge, 2025. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003520283>
9. Bernabé Fraguas J., García Lerena E. International Relations and Storytelling: Efficient and Innovative Communication for International Organizations: UNHCR Case Study. *Visual Review. International Visual Culture Review*. 2025. Vol. 17, No. 8. P. 379–390. DOI: <https://doi.org/10.62161/revvisual.v17.6120>
10. Ongenaert D., Soler C. Beyond victim and hero representations? A comparative analysis of UNHCR's Instagram communication strategies for the Syrian and Ukrainian crises. *Journal of Refugee Studies*. 2024. Vol. 37, No. 2. P. 286–306. DOI: <https://doi.org/10.1093/jrs/feae035>
11. Rees P., Ibreck R., Weslety S. The 'UNFAIR' refugee agency: UNHCR accountability after protests and violence. *Journal of Refugee Studies*. 2025. Vol. 38, No. 4. P. 1158–1170. DOI: <https://doi.org/10.1093/jrs/feaf056>
12. Lahav G. UNRWA, UNHCR, and the Politicization of Refugee Protections: Re-Evaluating a Humanitarian International Refugee Regime in the 21st Century. *Democracy and Security*. 2026. P. 1–31. DOI: <https://doi.org/10.1080/17419166.2026.2624388>
13. UNHCR Україна. URL: <https://www.unhcr.org/ua> (дата звернення: 23.03.2026).
14. УВКБ ООН в Україні. Короткий огляд програми допомоги на 2026 р. URL: <https://www.unhcr.org/ua/sites/ua/files/2026-01/UNHCR%20Ukraine%202026%20Programme%20Summary-UKR.pdf> (дата звернення: 23.03.2026)
15. Ukraine Situation: UNHCR's 2026 plans and financial requirements. URL: <https://data.unhcr.org/en/documents/details/120716> (дата звернення: 23.03.2026)

References:

1. UNHCR Ukraine (2026). *Ukraine humanitarian needs and response plan 2026*. <https://www.unhcr.org/ua/en/media/ukraine-humanitarian-needs-and-response-plan-2026>
2. Sasse, G. (2020). War and displacement: The case of Ukraine. *Europe-Asia Studies*, 72(3), 347–353. <https://doi.org/10.1080/09668136.2020.1728087>
3. Kuznetsova, I., & Mikheieva, O. (2020). Forced displacement from Ukraine's war-torn territories: Intersectionality and power geometry. *Nationalities Papers*, 48(4), 690–706. <https://doi.org/10.1017/nps.2020.34>
4. Mishchuk, H., Samoliuk, N., Krol, V., & Vasa, L. (2024). Social integration of internally displaced persons in Ukraine: Perceptions from IDPs vs. the host population. *Economics and Sociology*, 17(4), 61–81. <https://doi.org/10.14254/2071-789X.2024/17-4/4>
5. Renov, I. V. (2022). UVKB OON: mizhnarodno-pravovyi status ta analiz okremykh aspektiv diialnosti v Ukraini [UNHCR: International legal status and analysis of certain aspects of activities in Ukraine]. *Juris Europensis Scientia*, 2, 136–140. <https://doi.org/10.32837/chern.v0i2.362> [in Ukrainian]
6. Zakirova, S. (2024). Dokumenty UVKB OON shchodo vymushenoho peremishchennia ukraintsiiv cherez povnomasshtabnu rosiisku ahresiiu proty Ukrainy [UNHCR documents on forced displacement of Ukrainians during full-scale Russian aggression against Ukraine]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 71, 144–166. <https://doi.org/10.15407/np.71.144> [in Ukrainian]

7. Bekhruz, Kh. N., & Surilova, O. O. (2024). Mizhnarodno-pravovi zasady diialnosti UVKB OON: sfery kompetentsii ta instytutsiini obmezhenia [International legal framework of UNHCR activities: Areas of competence and institutional limitations]. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Pravo*, 28, 14–19. <https://doi.org/10.34079/2226-3047-2024-14-28-14-19> [in Ukrainian]
8. Ślęzak-Belowska, E., Jelínková, M., Bielewska, A., & Amit, K. (Eds.). (2025). *Technology and forced migration: Ukrainian migrants in Central and Eastern Europe* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003520283>
9. Bernabé Fraguas, J., & García Lerena, E. (2025). International relations and storytelling: Efficient and innovative communication for international organizations—UNHCR case study. *Visual Review. International Visual Culture Review*, 17(8), 379–390. <https://doi.org/10.62161/revvisual.v17.6120>
10. Ongenaert, D., & Soler, C. (2024). Beyond victim and hero representations? A comparative analysis of UNHCR’s Instagram communication strategies for the Syrian and Ukrainian crises. *Journal of Refugee Studies*, 37(2), 286–306. <https://doi.org/10.1093/jrs/feae035>
11. Rees, P., Ibreck, R., & Wesley, S. (2025). The ‘UNFAIR’ refugee agency: UNHCR accountability after protests and violence. *Journal of Refugee Studies*, 38(4), 1158–1170. <https://doi.org/10.1093/jrs/feaf056>
12. Lahav, G. (2026). UNRWA, UNHCR, and the politicization of refugee protections: Re-evaluating a humanitarian international refugee regime in the 21st century. *Democracy and Security*, 1–31. <https://doi.org/10.1080/17419166.2026.2624388>
13. UNHCR Ukraine. (n.d.). Retrieved March 23, 2026, from <https://www.unhcr.org/ua/en>
14. UNHCR Ukraine Programme Summary 2026. https://www.unhcr.org/ua/sites/ua/files/2026-01/UNHCR%20Ukraine%202026%20Programme%20Summary_0.pdf
15. UNHCR. (2026). Ukraine situation: UNHCR’s 2026 plans and financial requirements. Retrieved March 23, 2026, from <https://data.unhcr.org/en/documents/details/120716>

Дата першого надходження статті до видання: 30.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 14.04.2026